



Briuselis, 2024 m. spalio 4 d.
(OR. en)

13994/24

ENER 474
COMPET 981
CLIMA 332

PRANEŠIMAS

nuo:	Pirmininkaujančios valstybės narės
kam:	Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai
Dalykas:	Didmeninių elektros energijos kainų skirtumai – Pasikeitimas nuomonėmis

Rengiantis 2024 m. spalio 15 d. įvyksiančiam TTE (energetika) tarybos posėdžiui, delegacijoms priede pateikiamas pirmininkaujančios valstybės narės informacinis pranešimas dėl didmeninių elektros energijos kainų skirtumų.

Didmeninių elektros energijos kainų skirtumai

Aplinkybės ir apžvalga

Pastaraisiais mėnesiais Vidurio, Rytų ir Pietryčių Europa susidūrė su didelėmis elektros energijos kainomis, o piko valandomis, ypač vakare, buvo fiksuojami dideli kainų šuoliai. Šios kainos, 2024 m. liepos ir rugpjūčio mėn. kartais viršijusios 400 EUR/MWh, sukėlė neproporcingą poveikį Pietryčių Europos regionui ir padarė didelį spaudimą šio regiono šalių ekonomikai ir konkurencingumui.

Valstybės narės šiame regione patyrė ypač didelį poveikį, dėl to kilo ir su konkurencingumu susijusių iššūkių, todėl jos ragina ES lygmeniu imtis koordinuotų veiksmų kainoms stabilizuoti ir energetiniam saugumui regione padidinti.

Komisija, glaudžiai bendradarbiaudama su paveiktomis valstybėmis narėmis, nagrinėja galimas priežastis ir veiksnius, dėl kurių galėjo susidaryti tokia padėtis, įskaitant didelę elektros energijos paklausą karščio bangų metu arba perdavimo tinklo ir kelių elektrinių techninės priežiūros darbus. Veiksmingai paskirstyti elektros energiją tarp kai kurių regionų, ypač didžiausio energijos poreikio metu, taip pat trukdo nepakankama tarpvalstybinė infrastruktūra, dėl to didėja kainos ir rinka tampa neveiksminga. Be to, Pietryčių Europos regionas nėra iki galo integruotas į didesnę ES elektros energijos rinką, o tai taip pat gali lemti didelius kainų skirtumus ir trukdyti sklandžiai perduoti perteklinę energiją iš kitų regionų.

Tuo pat metu šis regionas susiduria su iššūkiais, susijusiais su kintamų atsinaujinančiųjų išteklių energijos valdymu dėl to, kad trūksta kaupimo ar kitų lankstumą užtikrinančių sprendimų.

Pavyzdžiui, dėl sausrų sumažėjus hidroenergijos kai kurios valstybės narės tapo labiau priklausomos nuo anglimis ir dujomis kūrenamų elektrinių, o tai savo ruožtu didina sąnaudas.

Šie šuoliai didmeninėje elektros energijos rinkoje, visų pirma Vidurio ir Pietryčių Europoje, rodo, kad reikia apsvarstyti tikslines priemones, kuriomis būtų galima veiksmingai prisidėti prie elektros energijos rinkos stiprinimo, energetinio saugumo ir stabilumo regione ir apskritai Sąjungoje.

Būtinios priemonės

Siekiant spręsti šiuos uždavinius, užtikrinti tinkamą rinkos veikimą visoje ES, geriau valdyti atsinaujinančiųjų išteklių energijos kintamumą ir veiksmingiau suderinti pasiūlą su paklausa, be tolesnių investicijų į infrastruktūrą, būtinos didelės investicijos į jungtis ir lankstumą (reguliavimas apkrova, kaupimo pajėgumas ir kt.), kartu numatant taikyti tikslines pritaikymo priemones ir solidarumo mechanizmus valstybėms narėms remti. Kartu gali prireikti trumpalaikių priemonių, kad būtų išvengta didelių kainų laikotarpių žiemą. Svarbu užtikrinti, kad nacionaliniais sprendimais taip pat būtų atsižvelgiama į platesnį regioninį poveikį. Geresnis perdavimo sistemos operatorių (PSO) veiklos koordinavimas ir koordinavimas infrastruktūros planavimo tikslais yra labai svarbūs siekiant išnaudoti visą regiono potencialą ir stabilizuoti kainas.

Diskusijoms skirti orientaciniai klausimai

1. Kokių papildomų veiksmų būtų galima imtis, kad būtų padidinti fiziniai tarpvalstybiniai pajėgumai, siekiant pagerinti įvairių Europos Sąjungos regionų tarpusavio prekybą?
2. Ar reikia stiprinti koordinavimą siekiant užtikrinti, kad priimant sprendimus šalies lygmeniu būtų atsižvelgiama į jų platesnį regioninį poveikį?
3. Kokių trumpalaikių ir ilgalaikių veiksmų reikia imtis regione ir apskritai energijos vidaus rinkoje, siekiant palengvinti lankstumo priemonių įgyvendinimą, padidinti tarpvalstybinių srautų veiksmingumą ir užtikrinti didesnę elektros energijos duomenų skaidrumą ir jų geresnį prieinamumą?